

Merhaba

gazetesinin her Çarşamba okurlarına armağanıdır.

KADEMİK

Sayfalar

Hazırlayanlar: **M. Ali UZ - Serdar CEYLAN**
maliz@merhabagazetesi.com.tr • srceylan@hotmail.com

SULTAN MEHMET REŞAT'IN RUMELİ SEYAHATİNE KATILAN KONYALILAR

İkinci Meşrutiyet'in ilan edilmesinden sonra İttihat Terakki politikaları kendini göstermeye başlamıştı. 1908 seçimlerinde İttihatçıların Arnavutluk seçim çevrelerinde yürüttükleri kampanyalar Arnavut milliyetçilerinin tepkisine neden olmuştu. 31 Mart olayından sonra Arnavutlar arasında birlik oluşturma hareketleri de hızlanmıştı. Bu amaç doğrultusunda Arnavutluk'ta açılan çok sayıda gazete ve cemiyet İttihat ve Terakki tarafından kapatılmıştı. İttihatçıların farklı grupları bütünüyle iktidardan uzak tutmak istemeleri ve İtalya, Sırbistan, Bulgaristan, Yunanistan, Karadağ gibi devletlerin de propagandaları Arnavutların isyanına yol açtı. Meşrutiyet'ten umduğunu bulamayan ve tepkisini gösterenler ilk olarak Arnavutlar oldu.

Arnavut isyanlarına karşı Osmanlı hükümeti 1909'da askeri harekât başlattı. İsyancılar bastırılırken isyancılar bir daha yapmayacaklarına dair söz alınarak bağışlanmaktaydı. Osmanlı hükümetinin Arnavutluk'ta 15-65 yaş arası erkekleri askere çağırarak üzere kayıt altına alması, Arnavutların ellerinde bulu-

nan silahların toplanmaya başlanması, yeni hayvan vergilerinin konması 1911'de Arnavutların tekrar ayaklanmalarına sebep oldu⁽¹⁾.

Alınan önlemlerin isyanları sona erdiremediğini gören İttihat ve Terakki yöneticileri Sultan Mehmet Reşat'ın Rumeli'ye bir seyahat gerçekleştirmesine karar verdiler. Böylece Arnavut ayaklanması halife sı-

fatı taşıyan padişahın manevi nüfuzuyla engellenmiş olacaktı. İki yıldır devam eden olaylar ancak padişahın burayı ziyaret etmesiyle önlenebildi⁽²⁾.

Babalık gazetesine göre padişahın Rumeli seyahatinin sebepleri şu şekildeydi:

“Arnavutluk meselesi dolayısıyla Arnavutluk'ta birçok köyler yıkıldı birçok aileler zarar gördü. O karışıklıklar el-hamdülillah büsbütün ortadan kalkmış ise de ne kadar olsa Arnavut kardeşlerimizin kalpleri yaralıdır. İşte padişahımızın seyahatini gerekli kılan sebeplerden biri de bu-

Abdullah
AYDOĞMUŞ

(1) Suat Zeyrek, "II. Meşrutiyet'te Demokratik Muhalefetin Sonu: Arnavut İsyancıları ve Sonuçları", Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, cilt 2012/2, s. 299-317.

(2) Cevdet Küçük, "Mehmed V", TDV İslam Ansiklopedisi, Cilt 28, s. 419.

Sultan V. Mehmed Reşad (1844-1918)

dur. Eminiz ki Arnavut kardeşlerimiz İslam halifesinin mübarek yüzünü görünce her şeyi unutacaklar ve kalplerinin hükümete olan bağlılığı artacaktır. Padişahın Rumeli seyahati diğer Balkan devletlerinin kalplerine de korku düşüreceklerdir.⁽³⁾

Üç haftalık gezinin (5 Haziran 1911 - 27 Haziran 1911) en önemli durağı Kosova idi. Sultan I. Murad'ın (1326-1389) türbesini ziyaret eden Sultan Reşad, Kosova

Zat-ı Hazret-i Padişahının Üsküb'e azimet etmek üzere Selanik İstasyonu'nda arabadan inmeleri, Mayıs 1327.

(3) Ali Haydar, "Padişahımızın Seyahati", Babalık Gazetesi, 5 Mayıs 1327.

sahasında yaklaşık yüz bin kişiyle birlikte cuma namazı kıldı. Burası, Kosova Savaşı sırasında Sırp Miloş Kobilovic tarafından şehit edilen Sultan I. Murad'ın iç organlarının gömüldüğü yerd. Buraya daha sonra bir türbe yaptırılmış ve bu yapı, sonraki Osmanlı padişahları dönemlerinde Balkanlara ve Avrupa'ya düzenlenen seferler sırasında Osmanlı ordusunun uğramadan geçmediği bir ziyaret merkezine dönüşmüştü. Bu türbe, Arnavutlar için de son derece önemliydi. Sultan Murad kendilerini İslam diniyle tanıştırdığı için Arnavutlar ona büyük hayranlık beslemekte ve saygı duymakta idiler. Günümüzde Kosova Cumhuriyeti sınırları içerisinde, başkent Priştine'nin kuzeybatısında, Mitroviçe yolunun 5. kilometresinde bulunan I. Murad Türbesi, Osmanlı döneminden günümüze "Meşhed-i Hudâvendigâr", "Meşhed-i Mukaddes", "Meşhed-i Mübarek", ya da kısaca "Meşhed" gibi isimlerle anılagelmıştır⁽⁴⁾.

Gezi Çanakkale, Selanik, Üsküp, Priştine, Kosova ve Manastır şehirlerini kapsıyordu. Padişah, gerek buralarda gerekse yol boyunca geçtiği yerlerde coşkun tezahüratla karşılandı. Din ve milliyet farkı gözetmeksizin her kesimden halkla görüştü, hayır kurumlarına bağışlarda bulundu. Bu gezi hatırasına basılan paralardan hediyeler dağıttı.

Rumeli Seyahatine çıkacak olan padişahın maiyyetinde; Sadrazam İbrahim Hakkı Paşa (1863-1918), Dâhiliye Nazırı Halil Rifat Paşa, Maliye Nazırı sabıki Mehmet Cavit Bey (1875-1926), İttihat Terakki Fırka Reisi Seyit beyefendiler ile mabeyn erkânı yer almaktaydı⁽⁵⁾.

Planlanan seyahat için günler

(4) Kemalettin Kuzucu, "Sultan Reşad'ın 1911 Yılında Rumeli Seyahatinin Programı ve Düşündürdükleri", Türk Yurdu Dergisi, Kasım 2012.

(5) Babalık Gazetesi, "Seyahat-i Hümayun", 26 Mayıs 1327.

öncesinden basın yoluyla duyurular yapıldı. Seyahatin programı planlandı. Seyahat süresince padişahın programını Tanin gazetesi günlük olarak takip ederek okuyucularına duyurdu. Konya Babalık Gazetesi de seyahat güzergâhını okuyucularıyla paylaştı⁽⁶⁾.

Tanin gazetesinde yayınlanan 71 maddelik seyahat programıyla yolculuğun genel çerçevesi çizilerek yolculuk esnasında yapılması gerekenler belirlenmişti⁽⁷⁾. Bu programa göre:

“İstanbul’dan Selanik’e Barbaros zırhlısıyla deniz yoluyla gidilecektir. Barbaros zırhlısı padişaha ve maiyetine tahsis edilmiştir. Padişahın seyahatinde bulunacak kişiler ile hizmetçileri, arabaları hayvanları ve eşyaları taşımak üzere idare vapurlarından lüzumu kadar vapurlar seyahate tahsis edilecektir. Ertuğrul vapuru muzikasıyla seyahate tahsis edilecek bu geminin mızıkası **Mualim Lange Bey**’in⁽⁸⁾ idaresine verilecektir.

İlk merasim Dolmabahçe sarayında yapılacaktır. Padişahın Selanik limanına ulaşması için İstanbul’dan çıkış zamanı ona göre ayarlanacaktır. **Selanik** vilayeti askeri ve sivil yöneticilerinden ve vilayetçe seçilecek önde gelenlerden bir heyet, padişahın Selanik’te karşılanması için bulundurulacak padişahın gemisini karşılamak için Karaburun mevkiinde yerini alacaktır. Padişahın gemisi Büyük Karaburun’dan geçerken yirmi bir pare top atışıyla padişaha selam ve hürmet gösterilecektir. Padişahın gemisinin Selanik Limanı’na gelişinde Beyaz Kale, Küçük Karaburun ve Beşçınar mevkile-

دوم ایل سیاحت مایونی — ذات حضرت پادشاهیک سلانیک دغندمه مواسانداری

Rumeli Seyahat-i Hümayunu Zat-ı Hazret-i Padişahinin Selanik Rıhtımına Muvasaletleri.

rinden yirmibir pare top atışı yapılacaktır. Padişahın gemisi limana demir attıktan sonra belediye heyeti ve mahalli mebuslar padişahın gemisine gelerek bölgeleri adına saygılarını sunacaklardır.

Padişah Selanik’e geldiği günü ve gecesini gemisinde geçirecektir. Ertesi günü vilayet valisi ve ikinci redif müfettişleri ile beşinci kolordu kumandanı ve belediye reisi padişah gemisine gelerek padişahın iltifatlarına mazhar olacaklardır. Padişahı karşılayacak olan heyet **Hürriyet Meydanı** iskelesinde havanın müsait olması durumunda liman içerisindeki iskelede hazır bulunan karşılama heyeti padişaha hürmetlerini gösterecek ve bu sırada yirmi birer pare top atışı yapılacaktır⁽⁹⁾. Padişahın geçeceği güzergâh boyunca padişahı karşılayan asker arasına mektep talebeleri yerleştirilecektir. Padişah hükümet dairesinde bir müddet istirahat ettikten sonra Selanik halkı adına hürmette bulunmak için vilayet merkezinden, liva ve kazalardan seçilen heyetler ve sonra konsoloslar padişah huzuruna kabul edileceklerdir. Padişah kabulün tamamlanmasından sonra o gün ve o gece dairesinde istirahat edecektir.

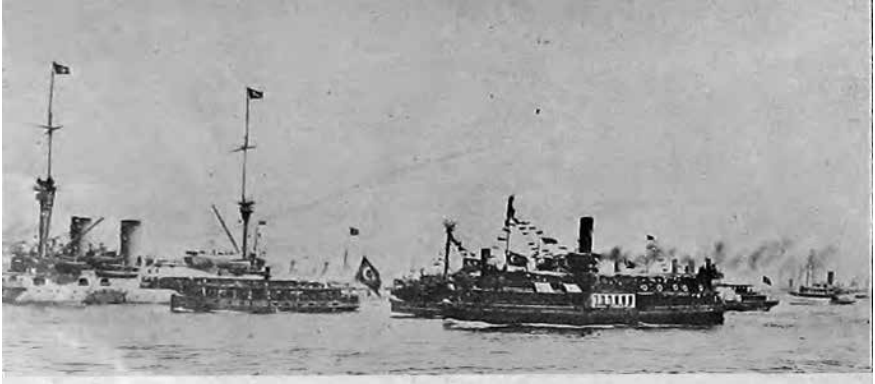
Ertesi gün **Yanya ve İşkodra** halkı adına hürmetlerini ifade etmek için heyetler padişah huzuruna

(6) Babalık Gazetesi, “Seyahat-i Şahane”, 9 Haziran 1327.

(7) Tanin, “Seyahat-ı Hümayun Programı”, 23 Nisan 1327.

(8) Emre Aracı, “Paul Lange Bey – Potsdam Yakınlarındaki Kartzow Köyünden Sultanların ‘Musiki Muallimi’ Makamına”, Memleketimiz Dersaadet 1850’den İtibaren Boğaziçi’ndeki Alman İzleri, Pagma Verlag, 2014, s. 165-184.

(9) Babalık Gazetesi, “Selanik Vilayetinden Bildiriliyor”, 2 Haziran 1327.

عودت پادشاهی — ذات حضرت - لافنداهی بی حامل بارباروس خیرالدین زرهلیدی استانبول لجنه کبرکن.

سلانید، ولایتدن بیلدیریلپور :
 ذات شو کتسمات حضرت پادشاهی بوکون
 وسطی ساعت اوج بیجق داده لرندمه مدحت
 پاشا جاده سیله قشله هایونه عزیمت وامرا
 وضابطار حضورها بونلرینه قبول ایله تلطیف
 بیوردقون صکره اونوموز میداننده اوشا
 ایدیله جک اولان آبده حریتک نمل طاشی
 ید مؤید ملو کانه لرله وضع بیورمق صور -
 تیله مملکتته اونودلاز برپاد کار قیصتدار
 احسان بیوردقون صکره مولوی خانیه
 عزیمت وصلاة عصری بعدالادا مقابله
 شریفده بولنه رق ختامنده دائره هایونلرینه
 معاودت بیورلمش و کیجه بعض مکاتب
 طایه سیله اوکارنده موسیقه والارنده قار
 ومهتابلر بولندینی ولسالریده کمال محبت
 وصمیمیتله دعای پادشاهی ایله مشغول اولدینی
 حالده سلابیکده موجود بالجمله قطعات عسکره
 دائره هایون حوالیسک برقسندن کیره درک
 دیگر قیوسندن جیعقق صور تیله اجرای
 مسرت وشادمانی ایلدکلری مرور شد.

Babalık 2 Haziran 1327.

kabul edileceklerdir. Selanik ziyareti sonunda Cuma günü Ayasofya Camiinde selamlık merasimi yapılacak ardından padişah cumartesi günü trenle Üsküb'e gelecektir.

Selanik valisi ile karşılama heyeti **Köprülü**'ye kadar padişahı uğurlayacaklar, Kosova valisi ve yedinci kolordu kumandanı ve belediye reisi ile vilayet yöneticilerinden ve askeri

Avdet-i Padişahi Zat-ı Hazret-i Hilafetpenahiyyi Hamil Barbaros Hayreddin Zırhlısı İstanbul Limanına GİRerken, Mayıs 1327.

memurlardan oluşan bir karşılama heyeti de Köprülü'de karşılama vazifelerini yerine getireceklerdir.

Demiryolu güzergâhında tertip olunacak süvari müfrezeleri marifetiyle hattı gözetim altında bulunduracağı gibi köprüler civarına ve icab eden diğer mevkilere asker ve jandarma müfrezeye noktaları yerleştirilecektir. Köprülü istasyonunda vilayet mebuslarıyla mülkiye memurları ve askeriye ile ulema ve eşraftan oluşan karşılama heyeti bulunacaktır.

Üsküb istasyonuna padişah treni geldiğinde askeri birliklerce tayin edilen bölgelerden yirmibir pare top atışı yapılacak ve askerler tarafından resmigeçit töreni yapılacaktır. İstasyondan Taşköprü istikametine doğru açılan yeni caddeden padişahın ikamet edeceği yere geçilecektir. Taşköprü başından padişahın ikametgâhına geçildiği sırada kumandanlık dairesindeki özel bölgeden yirmibir pare top atılacaktır. Padişahın geçeceği güzergâh üzerinde asker ve ahali ve mektep talebeleri hürmet için yerlerini alacaklardır. Üsküb'e geliş gününü ve gecesini padişah ikametgâhında geçirecektir.

Ertesi günü ahali adına hürmetlerini sunmak için merkez vilayetten, liva ve kaza merkezlerinden seçilen heyetler ve sonra konsoloslar padişah huzuruna kabul edileceklerdir. Kabulün gerçekleşmesinden sonra İkinci Murat ve İsa Bey camileri ziyaret edilecektir.

خليقة اسلام ايله برابر اداي صلات ايتك اوزره فوج، فوج شهيد مبارکه کلان ارن اوود قارداش لر مزدن برقي

Halife-i İslam İle Beraber Edayı Salat Etmek Üzere Fevc Fevc Meşhed-i Mübareğe Gelen Arnavud Kardeşlerimizin Bir Kısmı, Mayıs 1327.

Ertesi gün **Priştine**'ye gidilecektir. Padişah Priştine istasyonuna geldikten sonra kendisi için hazırlanan salonda bir müddet istirahat edecek ve sonra Priştine kasabasına gelinecektir. Padişahın Priştine kasabasına gelişinde belli yerlerden yirmibir pare top atılacaktır.

Padişah Piriştine'ye geldiği günü ve gecesi ikametgâhında istirahat buyuracaktır. Yapılacak olan merasimden sonra Fatih Sultan Mehmed Han ve Sultan Murad Han-ı Sani camileri ziyaret edilecektir. Cuma günü arabalarla meşhed-i mübareke gelinecektir.

Padişahın sahrayı meşhede gelişinde topçu bataryaları yirmibir pare top atışıyla selamlama yapılacaktır. Padişah Meşhed'de hazırlanacak otağ-ı hümayunda bir süre istirahat ettikten sonra cuma namazı için tertip edilecek yere gelecektir. Otağ-ı hümayundan namazgâh olarak kabul edilen yere kadar olan mesafede askeri merasim icra edilecektir. Ertesi günü padişah özel tren ile doğruca Selanik'e gelecektir.

Padişah Selanik'e gelişinde Selanik karşılama heyeti Köprülü mevkinde padişaha hürmet vazifelerini yerine getireceklerdir. Padişah treninin Selanik'e gelişlerinde heyetler tarafından karşılama merasimi yapılacak ve oradan padişahın ikametgâhına tahsis edilen hükümet daireesine gelinecektir.

Padişah bir gün Selanik hükümet konağında ikamet ettikten sonra ertesi günü **Manastır**'a teşrif edeceklerdir. Manastır vilayeti namına karşılama vazifesi için Manastır valisi, belediye reisi ile vilayet yöneticilerinden ve askeri memurlardan oluşan bir heyet padişah treninin önünde kılavuz treniyle Manastır'a gideceklerdir. Padişahın Manastır istasyonuna gelişinde askerlerin tayin ettiği yerlerden yirmibir pare top atılacaktır.

Ertesi günü vilayet ahali adına hürmetlerini göstermek için merkez vilayetten ve bilumum liva ve kazalardan seçilen heyetler ve sonra konsoloslar padişahın huzuruna kabul edileceklerdir.

Manastır'da ikamet buyrulacak müddet zarfında cumaya tesadüf ettiği takdirde bir alay teşekkülüyle İshakiye Camii'nde öğle veya ikindi namazı kılınacaktır. Padişahın ikametgâhından camii kapısına kadar askerler bulunacak ve askerler arasına mektep talebeleri yerleştirilecektir. Padişah Manastır'dan ayrılırken gelirken yapılan merasim aynen tekrarlanacaktır. Padişah Manastır'dan Selanik'e dönüşünde heyetler tarafından karşılama merasimi yapılacak ve şehirde durulmaksızın iskeleden doğruca padişah gemisine gelinecektir.

Ertesi günü padişah gemisinin hareketinden önce hükümet ve

سیاحت پادشاهیده . — سوگیلی پادشاهمز
 افندمز حضر تلرینک روم ایلیه وقوع بوله جق
 سیاحت همایونلرنده شهریمزدن ده برهیت
 مخصوصه تک کیدرک رسم تعظیم واستقبالی
 ایضا ایده جکی سوبله کیده در .

Babalık 25 Nisan 1327

هیئت مخصوصه . — سوگیلی پادشاهمز افندمز
 حضر تلرینک روم ایلیه وقوع بوله جق سیاحت
 همایونلری مناسبته ولایتز نامنه عرض تعظیمات
 ایتمک اوزره بلده رئیس حامی علی افندی ،
 عامل چلبی افندی ، رژی باش مدبری شاکر بک
 افندی ، ارکان اشرف و علماسندن محی الدین
 زاده شکرلی ، تخریرات قلمی مسودلرین کاتلم ،
 تبحار متنبه دن صفالی اوغلی یواناکی وصراف
 دیگران شاهنیا ن افندیلردن صرک برهیت تشکیلی
 ایتمشدر . هیئت مد کوره برقاچ کون سوکره استانبوله
 واورادن ده روم ایلیه کیده بکلردر .

Babalık 5 Mayıs 1327

memleket adına gelecek heyetler tarafından hürmet merasimi yapıldıktan sonra padişah gemisi **Kale-i Sultaniye**'ye (Çanakkale) hareket edecek ve hareket sırasında şehrin belli merkezlerinden ve Karaburun mevkisinden yirmibirer pare top atışı yapılacaktır. Padişah gemisi Kale-i Sultaniye'ye geldiğinde hükümet ve ahali adına seçilen heyetler padişah gemisinde kabul edilecek ve padişah arzu ettiği halde şehirde bir gezinti yapacaktır. Padişah İstanbul'a gelişinde şehremini, belediye yöneticileri ve İstanbul mebusları ve İstanbul valisi tarafından Ayestefanos açıklarında karşılama merasimi yapılacaktır.

Padişah gemisinin Kızkalesi hizasına gelmesinden, saraya ulaşmasına kadar donanmaya ait gemiler tarafından sıra ile top atışları yapılacaktır. Dolmabahçe sarayında karşılama töreni yapılacaktır.”

Padişahın Rumeli seyahatine

Anadolu'dan da heyetler halinde katılanlar oldu. Konya'dan bir heyetin bu seyahate katılacağı gazetelerde önceden duyurulmuş⁽¹⁰⁾ isimler ise daha sonra açıklanmıştır.

Konya'dan Belediye Reisi **Hacı Ali Efendi**⁽¹¹⁾, **Amil Çelebi Efendi** (v. 1922)⁽¹²⁾, **Reji Başmüdürü Şakir Beyefendi**, **Ereğli eşraf ve ulemasından Muhyiddinzade Şükrü**, **Tahrirat Kalemi Müsevidlerinden Kazım**, **Tüccarlar-dan Sakallıoğlu Yonaki** ve **Sarraf Digeran Şahinyan** efendilerden oluşan bir heyet padişahın Rumeli Seyahatine katılmışlardır⁽¹³⁾.

KAYNAKLAR

- Ali Haydar, "Padişahımızın Seyahati", Babalık Gazetesi, 5 Mayıs 1327.
 Babalık Gazetesi, "Heyet-i Mahsusa", 5 Mayıs 1327.
 Babalık Gazetesi, "Selanik Vilayetinden Bildiriyor", 2 Haziran 1327.
 Babalık Gazetesi, "Seyahat-i Hümayun", 26 Mayıs 1327.
 Babalık Gazetesi, "Seyahat-i Padişahide", 25 Nisan 1327.
 Babalık Gazetesi, "Seyahat-i Şahane", 9 Haziran 1327.
 Cevdet Küçük, "Mehmed V", TDV İslam Ansiklopedisi, Cilt 28, s. 419.
 Emre Aracı, "Paul Lange Bey – Potsdam Yakınlardaki Kartzow Köyünden Sultanların 'Musiki Muallimi' Makamına", Memleketimiz Dersaadet 1850'den İtibaren Boğaziçi'ndeki Alman İzleri, Pagma Verlag, 2014, s. 165-184.
 Hasan Yaşar, "Hacı Ali Efendi", Konya Ansiklopedisi, C. 4, s. 74.
 Kemalettin Kuzucu, "Sultan Reşad'ın 1911 Yılındaki Rumeli Seyahatinin Programı ve Düşündürdükleri", Türk Yurdu Dergisi, Kasım 2012.
 Suat Zeyrek, "II. Meşrutiyet'te Demokratik Muhalefetin Sonu: Arnavut İsyancıları ve Sonuçları", Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, cilt 2012/2, s. 299-317.
 Tanin, "Seyahat-i Hümayun Programı", 23 Nisan 1327.
 Yakup Şafak, "Mehmet Amil Çelebi", Konya Ansiklopedisi, C. 6, s. 275, 276.

(10) Babalık Gazetesi, "Seyahat-i Padişahide", 25 Nisan 1327.

(11) Hacı Ali Efendi, 1905 yılında Konya Belediye Reisi oldu. 22 Temmuz 1908 tarihinde II. Meşrutiyet'in ilanından sonra istifa ederek görevinden ayrıldı. 1912-1914 yıllarında ikinci defa Belediye Reisliği yaptı. Ayrıca bknz: Hasan Yaşar, "Hacı Ali Efendi", Konya Ansiklopedisi, C. 4, s. 74.

(12) Yakup Şafak, "Mehmet Amil Çelebi", Konya Ansiklopedisi, C. 6, s. 275, 276.

(13) Babalık Gazetesi, "Heyet-i Mahsusa", 5 Mayıs 1327.

MAHMUT HAMDİ KÖKSAL

(1894 – 26.11.1971)

Av. Serdar CEYLAN - Ahmet ÇELİK

Gazi Muallim Mahmut Hamdi Köksal, Akşehir'de 1894 yılında doğdu. Babası Molla Mehmet Efendi ile Hanife Hanım'ın oğlu **İbrahim Ağa** (1869 - 1926)'dır⁽¹⁾. Annesi Mehmet Efendi ile Hatice Hanım'ın kızı **Alime Hanım** (1286 / 1870 - 1953)'dır. İzzet (1899 - 1982), Ahmet Nuri (1320 / 1904 - 11.08.1981), Mustafa (1331 / 1915 - 2004) isimli kardeşleri vardır⁽²⁾.

Akşehir Camii Kebir İbtidaisi (1904 - 1906) ve **Akşehir Rüstiyesi** (1906 - 1909) okudu. 1331 / 1915'de **Konya Darulmuallimin** (Öğretmen Lisesi)'ni bitirdi. Birinci Dünya Harbi'ne subay olarak katıldı.

Mülâzımı Sâni (Üsteğmen)
Mahmut Hamdi Köksal (1894 - 1971)

Gazze Muharebesi'nde yaralanarak İngilizlere esir düştü.

Mısır'daki esaretten sonra 1919 yılında Akşehir'de göreve başladı. Akşehir İdadisi'nde (10 Şubat - 27 Eylül 1919), Akşehir'in Bisse (Çamlı) Karyesi (Köyü) Mektebi'nde (27 Eylül 1919 - 21 Kasım 1919), Bermende (Savaş) Karyesi Mektebi'nde (1 Kasım 1919 - 28 Şubat 1923), Akşehir Merkez Osmaniye Mektebi'nde (1 Mart 1923 - 11 Ocak 1924), Akşehir Lisesi'nde (1 Şubat 1924 - 3 Mayıs 1925) görev yaptı. Mahmut Hamdi Bey, bundan sonra:

3 Mayıs 1341 / 1925'de **Karman Menbaı İrfan Mektebi**;

15 Eylül 1341 / 1925'de **Akşehir Lisesi** erkek muallimi;

18 Şubat 1342'de **Cihanbeyli Halikanlı (Gölyazı) Köyü**⁽³⁾ Mektebi ve

(1) Aile hakkında Dr. Nuri Köksal'dan şu bilgiler derlenmiştir: Mahmut Hamdi Köksal'ın dedesinin babası olan Abdurrahman Efendi, Afyon, Sultandağı, Yeşilçiftlik beldesi ahalisinden olup, 19.yüzyıl başlarında medrese eğitimi için Konya'ya gitmiş, eğitimi sonrası Akşehir'e yerleşmiş ve bir rivayete göre Sibyan Mektebi'nde hocalık yapmıştır. 1854 yılında vefat etmiş, Akşehir Nasreddin Hoca Mezarlığı'na defnedilmiştir. Kabir taşında; "Hu / El gafur / Er rahim / el - mani / el - saadat / Abdurrahman Efendi Hoca / Ruhuna Fatıha / 1270". Abdurrahman Efendi'nin Mahmut Fahrredin, Ahmet Efendi, Ahat Efendi isimli çocukları vardır. Mahmut Fahrredin Efendi, Muallim Mahmut Köksal'ın dedesidir. Mahmut Fahrettin Efendi'nin eşinin adı Hanife'dir. Hafız Mahmut Fahrettin Efendi'nin Hicri 1278 (M. 1862) tarihinde yazdığı el yazması Kur'an - ı Kerim, halen aile tarafından muhafaza edilmektedir. Soyadı Kanunu ile "Köksal" soyadını alan aile "Mahmut Efendiler" olarak bilinmektedir. Mahmut Fahrredin Efendi'nin İbrahim, Ömer, Mustafa ve Şerif isimli 3 erkek 1 kız çocuğu olmuştur. İbrahim(1869-1926) Alime(? - 1953) ile evlenmiş ve bu evlilikten yaş sırasıyla Mahmut, İzzet, Ahmet Nuri ve Mustafa isimli 4 erkek çocuğu dünyaya gelmiştir. Mahmut(1893-1972) teyzesinin kızı Anakadın (1898-1975) ile evlenmiş, Halit ve Güner isimli iki çocuğu olmuştur. Rençber bir aileden gelen Muallim Mahmut Köksal'ın kardeşlerinden İzzet yağhane işletmiş; Ahmet Nuri yemenicilik yapmış, en küçükleri Mustafa'da taşımacılık ve marangozluk işleriyle uğraşmıştır. Ahmet Nuri'nin oğlu Cevdet Köksal 1968-1977 yılları arasında; onun oğlu Dr. A. Nuri Köksal ise 1999-2004 yıllarında Akşehir Belediye Başkanlığı yapmışlardır.

(2) Köksal Ailesi, Konya, Akşehir, Kileci Mahallesi, 1. Hane'de nüfusa kayıtlıdır.

(3) Konya'nın Cihanbeyli ilçesinin Gölyazı Köyü'nün eski adıdır. "Halikanlı" aşiretinden adını almıştır.

1937 yılında Akşehir Gazi Paşa Mektebi'nde talebeleriyle muallim Mahmut Köksal.

Mahmut Hamdi Köksal (1894 - 1971)

26 Ekim 1932'de **Akşehir Gazi Paşa Mektebi**'nde görev yapmıştır. Bu görevde, iken 14 Ağustos 1943 günü emekliye ayrılmıştır. Kendisine 62 lira 56 kuruş emekli aylığı bağlanmıştır.

Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğü Arşivi'nde bulunan Özlük Dosyası (no:7491)'nda **kendi biyografisini şöyle vermektedir:**

"İsmim **Mahmut**, mahlasım

Hamdi, pederimin ismi **İbrahim** mesleği zürra'(çiftçi)dir. (Validemin ismi **Alime Hanım** (d.1286 / 1870)'dır.)

Hiçbir sülaleyi marufeye (bilinen bir sülaleye) intisabım (bağlılığım) yoktur. Dinim İslam, mezhebim Hanefî, tabiiyetim Türkiye Cumhuriyeti'dir.

9 Şubat 1309 / 21 Şubat 1894 seneyi maliyesinde 15 Şaban 1311 hicrisinde Çarşamba günü Akşehir'de tevellüt ettim (doğdum).⁽⁴⁾

5 Eylül 1320 / 18 Eylül 1904 tarihinden 1 Haziran 1322 / 14 Haziran 1906 tarihine kadar Akşehir Camii Kebir İbtidaisi (ilkokulu)'nda;

1 Eylül 1322 / 14 Eylül 1906 tarihinden 15 Haziran 1325 / 28 Haziran 1909 tarihine kadar Akşehir Rüştiyesi (ortaokulu)'nda tahsili ibtidaiyi (ilk ve

(4) Nüfus tezkeresine şöyle bir dilekçe eklenmiştir: "Nüfus tezkeremde tarihi tevellüdüm her ne kadar 1313 seneyi maliyesi irae ediyorsa da Konya Darulmuallimin'e girmek için İdare - i Hususiye (Özel İdare)'de iki müşahidin şahadetiyle tevellüdüm 9 Şubat 1309 seneyi maliyesi 15 Şaban 1311 tarihi hicriyesi üzerine tashih edilip o suretle mektebe kayd ve muameleyi askeriye icra edilmiştir. Hın - i esaretle hakiki nüfus tezkeremi zayi ettim. Bu kere yenisini almak üzere müracaatımda esas deftere tashih muamelesi yapılmadığından sabıki misilli ita kılındı. Şüphe ve tereddüde mahal kalmamak üzere iş bu maruzata lüzum görülmüştür, efendim. 10 Mart 1340 / 1924 Akşehir Lisesi Kısmi İbtidai muallimlerinden Mahmut Hamdi." Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğü Arşivi, KMEM3 - 70_0028.

ortaokulu) ikmal edip ba - şahadetname (diploma ile) neşet ettim. İbtidai (ilkokul) ve rüşti (ortaokul) şahadetnameler ile hakiki nüfus tezkerem (hüviyetim) ve hayat - ı askeriye (askerlik dönemime) ait vesaik (belgeler) hın - i esaretimde (esaret döneminde) İngilizler tarafından imha edildiğinden suretleri (sonradan) tanzim edilmiştir.

8 Eylül 1327 / 21 Eylül 1911 tarihinde Konya Darulmuallimin'e bi'l - imtihan (imtihanla) kabul edildim. 1 Mart 1330 / 14 Mart 1914 tarihinde müddeti tahsili dört seneye iblağ (tamam) edilip 21 Haziran 1331 / 4 Temmuz 1915 tarihinde "aliyyülala" derece ile ikmal - i tahsili müteakip hizmet - i askeriye avdet edildim.

Bade't - terhis (terhisten sonra) 6 Ağustos 1335 / 1919 tarihinde şahadetnamemi (diplomamı) aldım.

Lisan - ı ecnebiye (yabancı dile) aşina değilim. Matbu ve neşredilmiş asarım (eserim, kitabım) yoktur.

11 Haziran 1331 / 24 Haziran 1915 tarihinde Konya Darulmuallimin'i ikmal imtihanı umumiyeyi müteakip seferberlik münasebetiyle Konya Ahz - ı Askeri (Askerlik) şubesi tarafından 25 Haziran 1331 / 8 Temmuz 1915 tarihinde İhtiyat Zabıt (Yedek Subay) Talimgâhına sevk olundum.

1 Eylül 1331 / 14 Eylül 1915 tarihinde talimgâhı ikmal edip 2 Eylül 1331 / 15 Eylül 1915 tarihinden 8 Ha-

ziran 1332 / 21 Haziran 1916 tarihine kadar zabıt namzetliği ile ve

9 Haziran 1332 / 22 Haziran 1916 tarihinden 15 Temmuz 1332 / 28 Temmuz 1916 tarihine kadar zabıt vekilliği ile 450 kuruş maaşla 157. Alay 2. Bölük takım zabıtlığında ve;

16 Temmuz 1332 / 29 Temmuz 1916 tarihinden 20 Teşrinisani 1332 / 3 Aralık 1916 tarihine kadar 450 kuruş maaşla 75. Alay 10. Bölük takım zabıtlığında ve

21 teşrinisani 1332 / 4 Aralık 1916 tarihinden 1 Kânunusani 1332 / 14 Ocak 1917 tarihine kadar 450 kuruş maaşla ve

6 Kânunusani 1332 / 14 Ocak 1917 tarihinden 12 Teşrinisani 1333 / 17 Kasım 1917 tarihine kadar mülazım - ı sanilikle 59. Alay 10. Bölük takım zabıtlığı ve bölük kumandanlığı vekâletinde istihdam edildim.

12 Teşrinisani 1333 / 12 Kasım 1917 tarihinde **Gazze muhaberesinde** sağ kalçamdan yaralanarak İngilizlere esir olup **Mısır'da Abbasiye Hastanesi**nde tedavi edildim.

8 Kânunuevvel / Aralık 1334 / 1918 tarihinde esaretten avdet edip Dersaadet Harbiye Nezareti Sıhhiye Şubesi tarafından muayene olunarak mülazımisanilikle 3 Haziran 1335 / 1919 tarihinden bi'l - itibar 313 kuruş maaşla tekaüde ihraç (emekli) olundum.

21 Haziran 1959 tarihli fotoğrafın arkasında şu satırlar kayda geçirilmiştir: "Belediye Meydanında 21 Haziran 59 Akşehirin uğurlu ulusu olan Nasraddin Hocanın gününü şerefliendiren mehter takımının geldiği gün torunum Rüchan'ın da sünneti yapıldı mehter takımı hatırası şerefine oğlum Halit Köksal'la 21.6.959 (imza - M. Köksal)"

Mahmut Hamdi Köksal (1894 - 1971)

Merbutiyet (bağlılık) ve muhabbet (sevgi) saikasıyla hakiki mesleğime sarılarak 10 Şubat 1335 / 1919 tarihinden 27 Eylül 1335 / 1919 tarihine kadar 500 kuruş maaşla mülga **Akşehir İdadisi** (lisesi) kısmı İbtidai muallimliğinde ve

27 Eylül 1335 / 1919 tarihinden 21 Teşrinisani / Kasım 1335 / 1919 tarihine kadar 600 kuruş maaşla **Bise Karyesi (Köyü) Mektebi** iptidai muallimliğinde

1 Teşrinisani / Kasım 1335 / 1919 tarihinden 21 Ağustos 1337 / 1921 tarihine kadar 600 maaşla naklen **Bermende (Savaş) Karyesi Mektebi** iptidai muallimliğinde

1 Eylül 1337 / 1921 tarihinden 28 Şubat 1339 / 1923 tarihine kadar 600 kuruş maaşla

1 Mart 1339 / 1923 tarihinden 11 Kânunusani / Ocak 1340 / 1924 tarihine kadar 700 kuruş maaşla **Akşehir Merkez Osmaniye Mektebi** muallimliğinde

1 Şubat 1340 / 1924 tarihinden bi'l-tibar (itibaren) 1000 kuruş maaşla terfian **Akşehir Lisesi** kısmı İbtidai (ilkokul) muallimliğine tayin edilip el-yevm (bugün) ifayı vazife etmekteyim.

Muvazzaaf bulunduğum memuriyetten infisal etmediğim gibi hiçbir suretle tecziye ve muhakeme edilmedim.

1 Mart 1340 / 1924. Akşehir Lisesi kısmı ibtidaisi muallimlerinden Mahmut Hamdi."⁽⁵⁾

AİLESİ

Ali Efendi ile teyzesi Ayşe Hanım'ın kızı **Anakadın Hanım** (1314 / 1898 - 18.12.1975) ile evlendi. Ferid (1927 - ?), Halit (15.06.1931 - 29.05.2011) ve Güner (1934 - 2016) isimli çocukları oldu⁽⁶⁾.

Köksal ailesi, Akşehir'de Kuşçu Mahallesi'nde Doğançı ve Battal Sokak'ın kesiştiği köşede (günümüzde AKSEV'e ait Akşehir Evi'nin karşısında) yaşadı.

(5) Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğü Arşivi Özlük Dosyası, No:749, KMEM3 - 70_0005 - 7.

(6) Mahmut Köksal Ailesi, Konya, Akşehir, Nasrettin Mahallesi, 135. Hane'de nüfusa kayıtlıdır.

Oğlu Halit Köksal (1931-2011), Mustafa ve Hanife kızı Müşerref Hanım (1934) ile evlendi. Rüchan (1953), Nurhan (1954) ve Mahmut (1963) isimli çocukları oldu.

Kızı Güner Hanım (1934-2016), Halit Glgeci ile evlendi. Pınar (Tekin), Perman (Karan), Perhan (Kapucu) ve Meltem (Ekmekci) isimli dört kızı oldu.

Mahmut Köksal, 26 Kasım 1971 tarihinde vefat etti. Nasreddin Hoca Mezarlığı'na defnedildi.⁽⁷⁾

(7) Mahmut Köksal'ın oğlu Halit Köksal 2011 yılında vefat edince babasının üzerine defnedilmiştir. Aile tarafından kabir taşları yenilenerek řu kitabe yazılmıştır: "Malul Gazi Mahmut Köksal D: 1896 : 26.11.1971 ve Oğlu Halit Köksal D. 15.06.1931 . 29.05.2011 Ruhlarına Fatiha" Mahmut Köksal'ın babasının kabir taşi ise üst tarafında osmanlıca kitabenin (*Bakıp geçme ricam budur ey Muhammed mmeti meftanın diriden ancak bir Fatihadır minneti kabrimi ziyaret eden ey Rasullahın mmeti bizlere bir fatiha ihsan eden bulsun cenneti Mahmud ef-zade İbrahim Köksal Ruhuna Fatiha*) altında latin harfleriyle "Mahmut Ef-Zade İbrahim Köksal Ruhuna Fatiha D. 1869 . 19.6.1926" yazılıdır.

Kaynaklar:

Konya İl MEM Arşivi zlk Dosyası,
No:7491(Dosya adı: Mehmet Köksal)
Köksal Aile Arşivi

Kaynak Kiři:

Dr. A. Nuri Köksal, 07.03.2016 tarihli görüřme.
Rüchan Köksal, 02.03.2016 tarihli görüřme.

Mahmut Köksal ve eři Anadın Köksal.

Mahmut Köksal'ın dedesi Hafız Mahmut Fahrettin Efendi'nin hattı ile 1862 tarihli el yazması Kur'an-ı Kerim.

Mahmut Efendizade İbrahim Köksal'ın kabri.

Mahmut Köksal ve oğlu Halit Köksal'ın kabri.

Huve'l-hayyu'l-gafuru'r-rahim muallimu's-sıbyan Abdurrahman Hoca Ruhuna Fatiha 1270 (1853-4)

Ali İŞİK

MAYIS AYINDA KAYBETTİĞİMİZ KONYALI DEĞERLER -1-

Hacı Mehmet Arif Çelebi IV (1679-1746)

Konya Mevlevi Dergâhı postnişini. Mevlâna Dergâhı postnişinlerinden Abdülhalim Çelebi'nin torunu; Abdurrahman Çelebi'nin oğludur. Sadreddin Çelebi'nin 1124/1712 yılında vefatı üzerine yirmi birinci halife olarak Konya Mevlevî Dergâhı Şeyhliğine geçerek uzun yıllar bu görevi ifa etti. Zamanında ülkenin birçok yerinde Mevlevihaneler açılmış; Mevlevilik, Anadolu'dan Arap ülkelerine, Rumeli'den Sırbistan ve Macaristan'a kadar Avrupa içlerine yayılmıştır. Hacı Arif Çelebi, Dergâh bitişiğindeki Sultan Velled Medresesini tamir ettirip büyüterek burasını çelebi çocukları için bir okul hâline getirdi. Ayrıca Dergâh'ın kuzeyinde yer alan Çelebi Misafirhanesi de onun zamanında inşa edildi. Aynı zamanda şair olan Hacı Arif Çelebi, *Sahih Dede Mecmuası*'na göre çelebilik makamında otuz beş yıl kaldıktan sonra 1159 Rebiyülahir sonunda (Mayıs 1746) vefat etmiş ve Mevlâna Dergâhı'na defnedilmiştir. Ancak bugün Huzur-ı Pir'deki kabirler arasında, diğer bazı çelebilerinki gibi onun da kabri mevcut değildir. Kendisinden sonra Mevlâna Dergâhı postnişinliğine, oğlu Ebubekir Çelebi-i Sani geçmiştir.

02 Mayıs:

Fahrettin Akbaş (1927-1994)

Millî güreşçi. Konya'da Doğdu. DDY'de makinist olarak görev yapan Çorumlu M e h m e t Ağa'nın oğludur. On altı yaşında güreşe başladı. O tarihte Konya'da güreş antrenörü bulunmadığı için idmanlar ağabey konumundaki güreşçilerin gözetiminde yapılırdı. Bu sebeple 1936'da ve 1939'da iki defa grekoromen stilde Türkiye şampiyonluğu kazanan Faruk Nazıroğlu antrenörlük yapıyordu. Güreşçiler Arapoğlu Makası'ndaki St. Paul Kilisesi'nde, daha sonra Alâeddin Tepesi'nde, Orduevi'nin batısında, Halkevi olarak kullanılan eski Rum Okulunun alt katındaki bir odada çalışıyorlardı. Grekoromende yeteneğini ispatlayıp Konya takımında yer aldı. 1952'de ise İstanbul Spor ve Sergi Sarayı'nda düzenlenen Türkiye Şampiyonası'nda yarıfinalde İstanbullu Yalçın Tokay'ı tuşladı, finalde Eskişehirli millî güreşçi Ahmet Bilek'i yenerek birinci oldu. O yıl Finlandiya'nın başkenti Helsinki'de yapılan olimpiyat oyunlarına katılan

milli takımımıza seçildi. Böylece olimpiyata giden ilk Konyalı sporcu oldu. Olimpiyat dönüşü Şeker Fabrikası takımında güreşe devam etti. 1959'da halter antrenör kursuna katılıp, bu sporu Konya'da faaliyete geçirerek, ilk haltercileri yetiştirdi. 1964'te Almanya Güreş Birinci Ligi'nde yer alan Karlsruhe takımının antrenörlüğünü yapması için yapılan davet üzerine bu ülkeye gitti. 1984'te emekli oldu ve 2 Mayıs 1994'te bu ülkede vefat etti. Cenazesi Konya'ya getirilerek Musalla Mezarlığı'na defnedildi.

03 Mayıs:

Seyyid Harun Veli (ö. 1320)

Seydişehir'in kurucusu, mutasavvıf. Horasan'da doğan Seyyid Harun'un doğum tarihi bilinmemektedir. Seyyid Harun, Hz. Muhammed'in (sav) torunlarından İmam Musa Kâzım'ın oğlu Harun'un oğlunun oğludur. Seyyid Harun'un anne tarafından ise soyu Veysel Karani'ye dayanmaktadır. Seyyid Harun, asil bir aileye mensup olduğu için küçük kardeşi Seyyid Bedreddin ile birlikte iyi bir eğitim almışlardır. Seyyid Harun, Horasan emiri olan amcasının vefatından sonra

emirliğine getirilir. O, adil bir hükümdar iken atalarının mezarını ziyareti sırasında gaipen gelen bir ses tarafından kendisine Anadolu'ya giderek Küpe Dağı civarında bir şehir kurmasının emredilmesi üzerine emirliği bırakıp bir bulutun rehberliğinde yanında kırk kişilik bir kabile ile yola çıkar. Kırk gün Bağdat'ta kalarak tasavvuf eğitimi alan Seyyid Harun Veli, buradan sonra Konya'ya gelir. Burada Hoca Faruk Mescidi'nde iki rekât namaz kıldıktan sonra mutasavvıf Hoca Ahmet Fakih (ö. 1221)'in kabrini ziyaret eder. Kabile, Hatunsaray yakınında konakladığında hasta olan kardeşi Seyyid Bedreddin vefat eder. Onu oraya defnederler. Kabile; Çukurçimen, May üzerinden Karaviran köyüne, orada bir süre kaldıktan sonra bugünkü Seyyid Harun Camii'nin bulunduğu Çiğdem Tepesi'ne gelir. Burada Seyyid Harun Veli'ye bazı ilahi işaretlerle şehrin planı gösterilir. Şehrin ilk nüvesi olarak kale, mescit, medrese, zaviye, hamam ve bazı evler inşa edilir. Şehrin kuruluşu sırasında Seyyid Harun Veli'nin pek çok kerameti görülür. Seyyid Harun Veli, şehrin kuruluşundan bir süre sonra inzivaya çekilmiş, bu arada birçok bölgeye tebliğ için halifelerini görevlendirmiştir. Seyyid Harun Veli'nin halifelerini gönderdiği yerler dikkate alındığında onun Akdeniz ve Ege bölgelerinin İslamlaşma sürecinde etkin rol oynadığı görülmektedir. Seyyid Harun Veli, 23 Rebiyülevvel 720/3 Mayıs 1320 tarihinde vefat etmiş, vasiyeti üzerine tekkesinin bulunduğu yere defnedilip üzerine türbe yapılmıştır.

M. Fuat Gökbudak
(1893-1958)

Konya milletvekili. Ereğli'de doğdu. Babası Gaffarzade Hacı Mehmet Rıza Efendi; annesi, Mustafa Fehmi Efendi, Müftü Bahri Efendi, Şair Zari Efendi gibi ulema ve şairlerle akrabalığı bulunan Adeviye Hanım'dır. Babasını altı yaşında kaybeden Fuat Bey, ilk mektebi Ereğli'de (1906), orta mektebi Konya'da bitirdi (1911). Aynı yıl kaydolduğu İstanbul Mercan İdadisinden 1914 yılında mezun olarak İstanbul Darülfünununun Hukuk Bölümü'ne girdi. Eğitimi sırasında Arapça, Farsça ve Fransızca öğrendi. Birinci Dünya Savaşı patlak verince tahsilini yarıda bırakıp gönüllü olarak subay rütbesiyle Kafkas Cephesi'nde görevlendirildi. Mondros Mütarekesi'nin imzalanması ile Ereğli'ye dönen Fuat Bey, Ereğli Numune Mektebinde Fransızca öğretmeni olarak çalışmaya başladı. Bu arada Konya Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti merkez heyetine seçildi (1 Şubat 1920). Kısa bir süre sonra da Ulukışla İstasyon Menzil Komutanlığına tayin edildi. Ereğli'de Kuva-yı Milliye teşkilatının kurulmasında yer aldı. II. Dönemde milletvekili seçildi. III. Dönemde Urfa'dan, VI. Dönemde de tekrar Konya milletvekili seçildi. 3 Mayıs 1958 tarihinde İstanbul Büyük Ada'da vefat eden Gökbudak, aynı zamanda bir şair ve çevirmendi.

Osman Işık (1923-1999)

Tabip, hayırsever. Konya'da doğdu. Babası Mustafa Efendi, annesi Fatma Hanım'dır. Konya'daki ilk ve ortaöğreniminden

sonra İstanbul Tıp Fakültesini bitirdi. Konya'da uzun yıllar çocuk hastalıkları uzmanı olarak çalıştı. Ağabeyi İsmail Işık'la birlikte Cemiyeti Hayriye Derneği ile Cemiyeti Hayriye Vakfı kuruluşunda bulundu. Ağabeyinin Konya'dan ayrılması üzerine, vefatına kadar her iki kuruluşun başkanlığını yürüttü. Bu süreçte Konya için önemli hizmetlere emeği geçti. Dr. İsmail Işık Huzurevi ve Yaşlılar Rehabilitasyon Merkezi'nin geliştirilmesi bu hizmetlerin ilk akla gelenidir. 3 Mayıs 1999 tarihinde vefat eden Osman Işık, Üçler Mezarlığı'nda metfundur.

Celeddin Kışmir
(1919-2008)

Kütüphaneci, yazar, gazeteci. Antalya-İbradı'da doğdu. Babası; İstanbul Mekteb-i Kuzat'tan mezuniyetini müteakip çeşitli ilçelerde hâkimlik yaptıktan sonra emekliliğinde Konya'da avukatlık yapan İzzet Cemal Bey; annesi, Sadık Kadı Efendi'nin kızı Emetullah Suat Hanım'dır. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde iki yıl (1944-1946) okuduktan sonra öğrenimini yarıda bırakıp askere gitti. Askerlik dönüşü Konya'da Eke-

kon gazetesinde çalışmaya başladı. 1972'de İstanbul'a göçtü. 1948 yılında kazandığı memuriyet sınavı sonucu İşçi Sigortalarında göreve başladı. 1954 yılında Konya Belediyesinde Turizm Müdürü olarak çalışırken 1956'da İl Halk Kütüphanesi'ne müdür olarak atandı. İstanbul'daki görevi ise Fatih'teki Millet Kütüphanesi Müdürlüğüdür. 1983'te, emekli olduktan sonra Galatasaray Lisesinde kütüphaneci olarak başarılı bir dönem geçirdi. Elli iki yıllık kütüphaneciliğinin ardından (1956-2008) çalışma hayatını sonlandırdı. Konya'dan ayrıldığı 1973 yılına kadar *Ekekon*, *Selçuk*, *Babalık*, *Yeni Konya* ve *Yeni Meram* gibi gazetelerde yazarlık ve köşe yazarlığı yaptı. Aynı zamanda bir hikâye yazarı olan Kışmır, ilk hikâyelerini *Peynir Gemisi* (İstanbul 1975) adıyla kitaplaştırdı. Daha sonra yayımlanan hikâyeleri, *Yeni Konya*'da yetmiş bir gün tefrika edilen *Bu Şehirde Bir Adam* adlı romanı ve çocuklar için yazdığı ve *Türk Folklor Araştırmaları*'nda yayımlanan masalları kitaplaşmamıştır. Geçirdiği bir beyin kanaması sonucunda 4 Mayıs 2008 tarihinde İstanbul'da vefat etti. Vasiyeti üzerine Konya'da Musalla Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Osman Karabulut

(1924-2013)

İlahiyatçı, yazar. Altınkin'in Oğuzeli köyünde doğdu. Ailesi, kutluk dolayısıyla Cihanbeyli-İnsuyu'na, ora-

dan da Konya'ya göç etti. Karma Ortaokulunu bitirdikten sonra Hacı Veyiszade Mustafa ve Ali İhsan (Uyur Hoca) efendilerden dersler aldı. Hafızlığını Sedirlerde Mehmet Efendi'de bitirmekle birlikte Çimili Hakkı Efendi'nin de derslerine devam etti. 1950 yılında Adana'da askerlik görevini ifa ederken Ramazanoğlu Mahmut Sami Efendi'nin sohbetlerine devam etti. 1952 yılında Şems Camii'nde imamlık görevine başlayıp, yirmi beş yıl bu görevi devam ettirdi. Bu yıllarda Ladikli Ahmet Efendi ile hac yolculuğu yaptı. Onun vefatında da teçhiz ve tekfinini üstlenerek cenaze namazını kıldırdı. 1980 yılında emekli oldu. Emekliliğinin ardından Medine'ye gitti. Burada on yıl Şifa Medresesi Kütüphanesi'nde, on yıl da Sandıkçı Ribatı'nda çalıştı. *Şems-i Tebrizi*, *İslam'da Çocuk Terbiyesi*, *Evlilik ve Mahremiyetleri*, *İslam'da Gerçek Tasavvuf ve Edepleri*, *Âşıklar Sultanı Hz. Mevlâna*, *Ladikli Hacı Ahmet Ağa* (1997) kitaplarından bazılarıdır. Osman Karabulut, 3 Mayıs 2013 tarihinde vefat etti ve Üçler Mezarlığı'na defnedildi.

04 Mayıs:

Veled Çelebi İzbudak

(Mehmet Bahaeddin)

(1867-1953)

Konya Mevlevi Dergâhı postnişini, Türk dili ve edebiyatı araştırmacısı. Konya'da doğdu. Mevlâna soyundan olan Veled Çelebi'nin babası Mustafa Necip Çelebi, annesi Rabia Hanım'dır. Konya'daki ilk ve orta tahsilinden ve dört yıllık bir memuriyet hayatından sonra 1889'da İstan-

bul'a gitti. Bahariye Mevlevihanesi'nde yaklaşık iki yıl ikameti müteakip Dâhiliye Nezareti Matbuat-ı Dâhiliye Kalemî'nde sansür memuru olarak görev aldı. Aynı zamanda orta dereceli okullarda -ve bir ara Darülfünun'da Farsça öğretmenliği yaptı. Bu arada dönemin önde gelen edip ve şairleriyle, özellikle Necip Asım'la, tanıştıktan sonra Türkçülük akımının bir mensubu olarak dil ve edebiyat alanında yazı ve şiirler yazıp eserler hazırladı. Diğer taraftan İttihat ve Terakki Derneği'nin üyeleri arasına girerek onların toplantılarına katıldı. 1908'de II. Meşrutiyet'in ilanından sonra memuriyetten istifa ederek kalemiyle geçinmeye niyetlendi. Bu sıralarda atandığı Galata Mevlevihanesi şeyhliğinde önce vekil, bilahare asil olarak iki yıl kadar görev yaptıktan sonra Sultan Reşat tarafından azledilen Abdülhalim Çelebi'nin (ö. 1925) yerine Konya Mevlâna Dergâhı postnişinliğine tayin edildi. Konya'da çeşitli hizmetlerle geçirdiği dokuz yıllık görev süresi içindeki en önemli hadiselerden biri, I. Dünya Savaşı'nda Suriye Cephesi'ndeki askerlerin maneviyatını artırmak için Dördüncü Ordu'ya katılan Mücahidin-i Mevleviyye Taburu'nun teşkil edilmesidir. 1915-1918 arasındaki bu sefer, üç buçuk yıl kadar sürmüştür. I. Dünya Savaşı sonrasında İttihat ve Terakki Partisi hükümetten uzaklaştırılınca Sultan Vahideddin tarafından görevden alındı. Konya'dan İstanbul'a gelen Veled Çelebi, Vahideddin tarafından 1919'da Maarif Nezareti'nce Türkçenin ıslahı ve tespiti gayesiyle oluşturu-

lanan Tetkikat-ı Lisaniye Encümenliği'ne tayin edildi. Bu sırada Anadolu'da başlayan Millî Mücadele hareketine katılmak üzere Antalya yoluyla Ankara'ya geçerek Mevlevihane'ye misafir oldu. Bu dönemde Ankara Lisesinde Farsça öğretmenliği yapan Veled Çelebi, daha sonra Telif ve Tercüme Encümeni'nde Ziya Gökalp ile birlikte çalışmaya başladı. Cumhuriyetin ilanından sonra, İkinci Dönemde Kastamonu milletvekili oldu (1923-1939). Milletvekilliği döneminde Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu'nun kurulması görevi, ona verildi. Veled Çelebi mebus olduğu dönemde, 1925'te Abdülhalim Çelebi'nin azledilmesiyle ikinci kez tayin edildiği postnişinliği tekke ve zaviyelerin kapatıldığı 16 Kasım 1925 tarihine kadar sürdürdü. Kastamonu mebusluğu sonrası Yozgat milletvekili olarak da TBMM'de yedinci seçim döneminin sonuna kadar (1939-1943) çalışan Veled Çelebi'nin Türk Dil Kurumu'ndaki çalışmaları, bundan sonra da devam etti. Veled Çelebi, 4 Mayıs 1953'te Ankara'da vefat etti. Ankara Cebeci Mezarlığı'nda mefundur.

Şerh-i Aşk-nâme, Bedâiyu'l-efkâr, Leylâ ile Mecnûn, Muvâzene, Rubâiyyât-ı Hazret-i Mevlânâ, Muhâkemetü'l-lugateyn, Letâif-i Hâce Nasreddin, Lisân-ı Fârisî, Hayru'l-keâm (1330), Menâkıb-ı Hazret-i Mevlâna, Türk Diline Medhal, Ferheng-nâme-i Sa'dî Tercümesi, Divân-ı Türkî-i Sultan Veled, Atalar Sözü, el-İdrâk Hâşiyesi, Mesnevi [Tercümesi] eserlerinden bazılarıdır.